

בבא קמא פו

עניין: מחלוקת רבי מאיר ורבי יהודה לגבי בושת

עין אליהו

דף פו בשת הכל לפי המבייש והמתבייש
מני מתניתין לא ר"מ ולא ר' יהודה
אלא ר"ש היא דתנן וכולם רואים אותן כאילו
הם בני חורין וכו' שהם בני אברהם יצחק
ויעקב דברי ר"מ ר' יהודה אומר הגדול לפי
גדלו והקטן לפי קטנו. אולי דאזלי לשיטתם
בקדושין פ"ק תניא בנים אתם לה' אלקיכם בזמן
שאתם נוהגים מנהג בנים אתם קרוין בנים דברי
ר' יהודה ר"מ אומר בין כך ובין כך קרויים בנים
ולכן ר"מ דסובר בין כך ובין כך אתם קרויים
בנים הוא מהטעם דהם בני אברהם יצחק ויעקב
ולכן סובר דרואין כאלו הם בני חורין שירדו
מנכסיהן. ור' יהודה אזיל לשיטתו דסובר בזמן
שאתם נוהגים מנהג בנים ותלוי לפי ערך האיש
ולכן סובר הכא הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו.

רבי צדוק הכהן דובר צדק אות ז'

כי ענין טוב ורע וטומאה וטהרה הוא מה שברא ה' יתברך וקבע כן, שיהיה זה טוב ויהיה מקום מציאות לרע להגלות למראית העין בעולם הזה המראה הפיורוד והרבוני והעדר גלוי היחוד. והוא כאשר הצטמצם הטוב בגבול וגדר עד פה תבוא בלי התפשטות לאין קץ, נשאר חוץ לגבול מקום גלוי ההיפך. אבל כאשר יתברר האמת לעין כל, ויוחזר הדבר לכמות שהיה בשרשו עד שלא נברא העולם, היחוד הברור לעין כל, ושהכל ברצון אחד יחיד ומיוחד ואין שום דבר חוצץ לו, מה מקום לטומאה וטהרה ואסור והיתר וטוב ורע מעתה. וזהו ענין יום

[ז] וזה שאמרו (עירובין שם) שלא היו יכולים לעמוד על סוף דעתו. כי לכל דעת ושכל נברא יש סוף וגבול עד פה תבוא, מה שאין כן לדעתו לא היה שום גבול ודבר שמגדירו שנאמר שעד כאן תחום שכלו ודבר כזה לא יוכל עוד לטהר ברוחב דעתו. ועמידה נקרא כשעומד ואין לו מקום לילך יותר, והוא בעומד על הגבול. ולכן אמרו שאצלו לא היו יכולים לעמוד על סוף דעתו, כי אין לו גבול. ולכך אין הלכה כנזכר

וזהו אלו ואלו דברי אלוקים חיים, דדברי אלוקים חיים שהוא מדרגת וה' אלוקים אמת, שם הוא כדברי אלו ואלו שאין גדר וגבול. אבל ההלכה שהיא הנהגת העולם היא כבית הלל, וכנזכר לעיל שהעולם מתנהג בגבול.